

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет фізичного виховання і спорту

Кафедра спортивно-педагогічних дисциплін

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Теорія і методика навчання спортивних і рухливих ігор

Освітня програма «Фізична культура і спорт»

Перший (бакалаврський) рівень

Спеціальність 017 Фізична культура і спорт

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
спортивно-педагогічних дисциплін
Протокол № 1 від «28» серпня 2024р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до навчальної дисципліни
3. Мета та цілі навчальної дисципліни
4. Програмні компетентності та результати навчання
5. Організація навчання
6. Система оцінювання навчальної дисципліни
7. Політика навчальної дисципліни
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Теорія і методика навчання спортивних і рухливих ігор
Викладач (і)	Цап Ірина Геннадіївна, ст. викладач
Контактний телефон викладача	+380506029999
E-mail викладача	iryana.tsap@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	9 кредити ЄКТС, 270 год
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Згідно графіка

2. Анотація до навчальної дисципліни

Дисципліна "Теорія і методика навчання спортивних і рухливих ігор" охоплює теоретичні основи і практичні методики викладання різних видів спортивних і рухливих ігор. Метою курсу є формування у студентів знань про основи організації і проведення ігор, розуміння педагогічних принципів, які лежать в основі навчання, а також розвиток навичок і умінь, необхідних для ефективного впровадження цих ігор у навчально-виховний процес.

Протягом курсу розглядаються наступні теми: історія та класифікація спортивних і рухливих ігор, правила та технічні аспекти, методика викладання ігор для різних вікових категорій, планування і проведення тренувальних занять, аналіз помилок та способи їх корекції, а також питання безпеки під час занять.

Студенти отримають знання про психологічні та фізіологічні особливості учнів, які впливають на засвоєння ігор, і навчатися застосовувати різноманітні педагогічні підходи для забезпечення максимальної ефективності навчального процесу.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Мета дисципліни: на основі вивчення дисципліни сформувати теоретичні знання, практичні уміння та навички організації, викладання рухливих та рекреаційних ігор, які обов'язкові в програмі з фізичної культури в освітянських закладах.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Компетентності
ІК Бакалавр фізичної культури і спорту здатний розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі фізичного виховання і спорту, у тренерській діяльності в обраному виді спорту, та у процесі навчання, що передбачає застосування теоретичних та методичних аспектів з фізичного виховання і спорту.

Загальні компетентності:

- ЗК-1. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями
 ЗК-8 Навички використання інформаційних комунікаційних технологій
 ЗК-12. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

Фахові компетентності:

- ФК-1. Здатність забезпечувати формування фізичної культури особистості.
 ФК-2 Здатність проводити тренування та супроводження участі спортсменів у змаганнях
 ФК-3. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів з фізичної культури.
 ФК-10 Здатність здійснювати навчання, виховання та соціалізацію людини у сфері культури і спорту, застосовуючи різні педагогічні методи та прийоми.

Програмні результати навчання

- ПРН-7 . Здійснювати навчання руховим діям та розвиток рухових якостей людини в умовах різних форм організації занять фізичними вправами.
 ПРН-8. Здійснювати заходи з підготовки спортсменів, організації і проведення спортивних змагань.
 ПРН-13 Використовувати засвоєні вміння і навички занять популярними видами рухової активності оздоровчої спрямованості.
 ПРН 17 Знати та розуміти сутність, принципи і методи, форми та організацію процесу навчання і виховання людини.
 ПРН21. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни	
Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	18
практичні	72
самостійна робота	270

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
2,3,4	017 Фізична культура і спорт	1,2	Нормативний

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	Кількість год.		
	лекції	практичні	сам. роб
<i>Теоретичні та практичні основи методики викладання рухливих ігор та забав</i>			
Історія рухливих ігор. Рухлива гра – метод всебічного розвитку дитини.	2		8
Особливості методики рухливих ігор у школі.	2		8
Рухливі ігри на уроках гімнастики, легкої атлетики, спортивних ігор та плавання.	2		8

Тема 1. Організаційні та методичні особливості реалізації естафет на уроках ФК		2	6
Тема 2 Методика проведення естафет на розвиток певної фізичної якості.		2	6
Тема 3 Методика викладання рухливих ігор з м'ячем в обмеженому просторі		2	6
Тема 4 Характеристика рухливих ігор для дітей молодшого шкільного віку: 1–2 та 3–4 класів.		2	6
Тема 5 Методика викладання рухливих ігор у 5-8 класів		2	6
Тема 6 Використання рухливих ігор у фізичному вихованні старшокласників		2	6
Тема 7 Методика викладання рухливих ігор з предметами.		2	6
Тема 8 Рухливі ігри для розвитку спритності у дітей		2	6
Тема 9 Методика викладання сюжетних рухливих ігор.		2	6
Тема 10 Проведення рухливих ігор у зимовий період		2	6
Тема 11 Рухливі ігри для розвитку швидко-силових якостей		4	6
Всього:	6	24	90
<i>Теоретичні та практичні основи методики викладання волейболу</i>			
Вступ. історія розвитку волейболу в світі та Україні	2		10
Методика навчання техніки і тактики гри у волейбол	2		10
Правила змагань. Методика та вимоги до суддівства гри у волейбол Організація та проведення змагань з волейболу.	2		10
Тема 1. Методика початкового навчання техніці переміщень		2	8
Тема 2-4. Методика навчання техніки передачі м'яча двома руками зверху		4	8
Тема 5-7. Методика навчання техніки передачі м'яча двома руками знизу		4	8
Тема 8-9. Методика навчання техніки нижньої прямої і бокової подач		4	8
Тема 10-13. Методика навчання техніки верхньої прямої подачі		4	10
Тема 14-17. Методика навчання техніки прямого нападаючого удару		4	10
Тема 18. Методика проведення змагань		2	8
Всього:	6	24	90

<i>Теоретичні та практичні основи методики викладання баскетболу</i>			
Історія розвитку баскетболу	2		8
Основи техніки пересування в баскетболі.	2		8
Розвиток рухових якостей. Основи техніки володіння м'ячем	2		8
Тема 1-2. Техніка кидка м'яча з під щита. Основи техніки кидка м'яча з середньої відстані. Основні технічні елементи кидка м'яча з-за трьохочкової лінії та штрафного кидка.		2	6
Тема 3. Розвиток рухових якостей баскетболіста. Структура та методика виконання розминки перед змаганнями.		2	6
Тема 4-5. Елементи та основи тактичних дій при захисті. Індивідуальні дії, орієнтовні вправи. Групові дії; орієнтовні вправи. Командні дії, орієнтовні вправи.		2	6

Тема 6. Тактичні та технічні дії при особистому захисті.		2	6
Тема 7. Основи пресингу		2	6
Тема 8. Використання фінтів, заслонів при тактичних діях в баскетболі.		2	6
Тема 9. Жести суддів в баскетболі.		2	6
Тема 10. Баскетбольне обладнання.		2	6
Тема 11. Правила ведення протоколу гри з баскетболу.		2	6
Тема 12. Профілактика спортивного травматизму		2	6
Тема 13. Організація та проведення змагань з баскетболу Обов'язки та робота секретаріату змагань		4	6
Всього:	6	24	90
Разом:	18	72	270

6. Система оцінювання освітньої компоненти

Накопичування балів під час вивчення дисципліни			
Види навчальної роботи		Максимальна кількість балів	
		<i>Залік</i>	<i>Екзамен</i>
Практичні навички	Робота на парах	50	25
Теоретичні знання	Тестування, усна відповідь	30	15
Самостійна робота	Індивідуальні завдання, КСР	20	10
Екзамен			50
Максимальна кількість балів		100	100

Примітка. Позначено:

Т – тестовий контроль знань;

УВ – усна відповідь;

ПН – практичні навички;

СР – самостійна робота;

КСР - контроль самостійної роботи.

- Оцінювання відповідей студентів на практичних і семінарських заняттях відбувається за 100 бальною шкалою.

- По завершенні теоретичного навчання середнє арифметичне усіх отриманих оцінок у 100-бальній шкалі множиться на ваговий коефіцієнт 0,4, відповідно – максимальний бал за усі отриманні заняття у підсумку може скласти 40 балів.

- Оцінювання за екзамен відбувається у 100-бальній шкалі, отримана оцінка сходиться на ваговий коефіцієнт 0,5.

- Підсумкова оцінка за вивчення дисципліни складається із математичної суми балів за роботу на парах (максимально – 40 балів), отриманих балів за самостійну роботу (оцінка виставляється у 100-бальній шкалі і множиться на ваговий коефіцієнт 0,05, відповідно максимальний бал за самостійну роботу може скласти 5 балів), оцінки за знання термінології (оцінка виставляється у 100-бальній шкалі і множиться на ваговий коефіцієнт 0,05, відповідно максимальний бал може скласти 5 балів) і оцінки, отриманої за екзамен (максимальний бал – 50 балів), що в сумі максимально може скласти 100 балів.

- При виставленні балів за модульний контроль оцінюються: рівень теоретичних знань та практичні навички з тем, включених до змістових модулів, самостійне опрацювання тем, проведення розрахунків, лабораторних робіт, написання

рефератів, опрацювання завдань робочих зошитів, підготовка конспектів навчальних чи наукових текстів, тощо.

- Якщо студент не складав змістовий модуль з поважних причин, які підтвержені документально, то він має право на його складання з дозволу зав. кафедри (за заявою).

- Оцінка за іспит формується із суми відповідей студентів на 3 основні запитання та 2 додаткові (по 10 балів за кожне запитання), або, за вимогою – на основі результатів тестування (максимальна оцінка за тести – 50 балів)

Критерії оцінювання за 100-бальною шкалою:

- 90-100 балів – Студент вільно володіє навчальним матеріалом; висловлює свої думки; творчо виконує індивідуальні та колективні завдання; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань; вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань; комунікативні уміння та навички сформовані на високому рівні; може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання і оцінити результати власної практичної діяльності; виконує завдання, не передбачені навчальною програмою; вільно використовує знання для розв'язання поставлених перед ним завдань.

- 70-89 балів – Студент вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні граматичні помилки у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці; за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдань.

- 50-69 балів – Студент володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно; на рівні запам'ятовування відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків; знайомий з основними поняттями навчального матеріалу; комунікативні уміння та навички сформовані частково; під час відповіді допускаються суттєві граматичні помилки; має елементарні нестійкі навички виконання завдань; планує та виконує частину завдань за допомогою викладача.

- Менше 50 балів – У студента не сформовані комунікативні уміння та навички; студент допускає велику кількість граматичних помилок, що ускладнює розуміння; студент не володіє навчальним матеріалом; виконує лише елементарні завдання, потребує постійної допомоги викладача.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C		
60 – 69	D	задовільно	
50 – 59	E		
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи	Оцінювання письмових робіт студентів регламентується «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (наказ ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 19 травня 2023 р. № 309) – стор. 7. Ознайомитися з положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/
Академічна доброчесність	Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету: ➤ Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» ➤ Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі студентів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». ➤ Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». ➤ Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». ➤ Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». ➤ Лист МОН України «До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності». Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/
Пропуски занять (відпрацювання)	Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентується «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (наказ ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 19 травня 2023 р. № 309) – стор. 7. Невідпрацювання занять може призвести до відрахування здобувача вищої освіти (студента) «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти» – ознайомитися із положеннями можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	У разі виконання завдання студентом пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання - «незадовільно», відповідно до «Положення про порядок організації та

	<u>проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника»</u> (наказ ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 19 травня 2023 р. № 309) – стор. 7. та до <u>«Положення про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS»</u> (наказ ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 19 травня 2023 р. № 309) – стор. 7. Ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/
Неформальна освіта	Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується <u>«Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника»</u> (введено в дію наказом ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 24 листопада 2022 р. № 672) - https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/

8. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	
Література	
1.	Бондар Т.С. Спортивні та рухливі ігри на уроках фізичної культури в початковій школі / Т.С. Бондар. –Х.: Ранок, 2008. -135 с.
2.	Васьков Ю.В. Уроки фізкультури в загальноосвітній школі. 1-4 класи (102уроки для кожного класу) / Ю.В.Васьков, І.М.Пашков. –К.: Ірпінь, 2006. –272 с.
3.	Ламкова О.І. Рухливі ігри та естафети / О.І.Ламкова,С.В. Дорофієва. –Х.: Ранок, 2009.–128 с. 10. Піменов М.П. Волейбол. Спеціальні вправи. ІваноФранківськ: Лілея-НВ, 2001.С.7-18.
4.	Схема расстановок 5-1 [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: http://volleyup.ru/znanija/uchebnik/post/trener/5-1/
5.	Волейбол : навчальна програма для дитячо-юнацьких спортивних шкіл, спеціалізованих дитячо-юнацьких шкіл олімпійського резерву, шкіл вищої спортивної майстерності та спец Офіційні волейбольні правила 2017 – 2020 рр. [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: http://advu.com.ua/sites/default/files/oficiyni_pravyla_vol_eubolu.pdf іалізованих навчальних закладів спортивного профілю. К., 2009. 138 с.
6.	Костюкевич В.М., Шевчик Л.М., Сокольвак О.Г. Метрологічний контроль у фізичному вихованні та спорті: навч. посіб. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2015. С. 163 – 168.
7.	Якушева Ю., Буртова О., Сівер А. Методичні основи моделювання змагальної діяльності волейбольних команд високої кваліфікації. Фізична культура, спорт і здоров'я нації. 2014. Вип. 18, том 2. С. 251 – 257.
8.	Безмилов Н., Шинкарук О. Оценка соревновательной деятельности баскетболистов высокого класса в игровом сезоне / Н. Безмилов, О. Шинкарук. – К.: Поліграф експрес, 2013. –144 с.
9.	Волков Л.В. Фізична підготовка школярів / Л.В. Волков. – К. : «Освіта України», 2014. –216с.
9.	Волков Л.В. Теорія і методика дитячого та юнацького спорту. Підручник /Л.В. Волков. Вид. 2-е,пер. і доп. - К.: Освіта України, 2016. – 464 с.
10.	Горбуля В.Б., Горбуля В.О., Бессарабов М.С Баскетбол: техніка гри в захисті та методика навчання /В.Б.Горбуля та інші. – ЗНУ, 2010. – 48 с.
11.	Горбуля В.Б., Горбуля В.О., Горбуля О.В., Бессарабов М.С. Баскетбол: організація

та проведення змагань: навчально-методичний посібник для студентів освітньокваліфікаційного рівня «бакалавр» усіх напрямів підготовки. – Запоріжжя: ЗНУ, 2014. – 118 с.

12. Горбуля В.Б. Баскетбол: Фізична підготовка: навчально-методичний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра всіх напрямів підготовки /В.Б. Горбуля, В.О. Горбуля, О.В. Горбуля. – Запоріжжя: ЗНУ, 2015. – 91 с.

13. Горбуля В.О., Горбуля В.Б., Рибалка О.І, Кушнір Г.І. Фізичне виховання: Баскетбол: Практикум для студентів 3-4 курсів усіх спеціальностей. - Запоріжжя: ЗНУ, 2010. – 67 с. література, 2012. – 724 с.

Електронний ресурс.

11. <https://4mama.ua/uk/kids/development/4647-igri-na-vodi-7-nayprostishih-sposobiv-zahopiti-ditinu-na-plyazhi>
12. <https://artword.com.ua/21-gpi-ta-vpravi-na-vod.html>
13. https://pidru4niki.com/83785/pedagogika/igri_zabavi_vodi
14. <https://osvita.ua/school/method/upbring/9167/>
15. http://abetka.ukrlife.org/g_entre.htm
16. <http://journals.uran.ua/pprsievnz/article/download/193330/193629>
17. <https://www.slideshare.net/kosikn/ss-30889905>

Додаткова:

1. Костюкевич В. М. Теорія і методика спортивної підготовки (на прикладі командних ігрових видів спорту) Навчальний посібник Вінниця 2014 – 616 с.
2. Лапочук Н. О., Удачина Л. А. Організація та суддівство змагань з видів спорту Навчально-методичний посібник Маріуполь, 2014. - 51с.
3. Присяжнюк С.І. Фізичне виховання студентів як компонент професійної освіти : Навчальний посібник / С.І. Присяжнюк, Д.Г. Оленєв, В.П. Краснов. – К: НУБіП України, 2018 – 571 с.
4. Пасічник В. Напрями удосконалення змісту фізичного виховання дітей дошкільного віку за допомогою ігрових засобів [Електронний ресурс] / Вікторія Пасічник // Спортивна наука України. – 2016. – № 4(74). – С. 17–25. – Режим доступу: <http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/9855>
5. Питомець О.П. Рухливі ігри [навчально-методичний посібник] /О.П.Питомець. Видавництво НПУ імені .П.Драгоманова Київ -30, вул. Пирогова, 9, 2007. – 110 с.

Викладач:

Ірина ЦАП.